

Albanië mag dan te boek staan als Balkanland, wie er regelmatig komt en/of zaken doet, weet dat 'la dolce vita' hier niet vreemd is. Reinout Vos is sinds twee jaar Nederlands ambassadeur in de hoofdstad Tirana en verbaast zich nog regelmatig over de ontwikkeling die deze voormalige streng-communistische dictatuur heeft doorgemaakt.

Tekst: Sybylle Kroon **Foto's:** Pixabay en Kevin Louwers

Die Italiaanse invloeden zijn niet zo vreemd. Als je de kaart erbij pakt, zie je dat de hak van Italië en Albanië dicht bij elkaar liggen. Alleen de Straat van Otranto ligt ertussen, hemelsbreed zo'n 70 kilometer. Albanië stond tot voor kort niet echt op het netvlies van Nederlandse bezoekers, maar het land aan de Adriatische Zee is een opkomende reisbestemming, wellicht mede dankzij de beelden van de imposante natuur van het televisieprogramma *Wie is de Mol* in 2022 vanuit Albanië.

Ambassadeur Reinout Vos: "Een paar jaar geleden kwam je wel eens een verdwaalde Nederlander tegen, die het reizen door Albanië nog echt een avontuur vond. Het land was niet echt bekend, behalve dan dat het ooit communistisch en een dictatuur was geweest. Maar Tirana, de stad waar ik woon en werk, is tegenwoordig een gezellige, hippe en kindvriendelijke stad. En veilig. Niet iedereen heeft die associatie bij het woord 'Balkan', maar dat is niet nodig. Het leven is hier goed, het is een mediterrane land en de Albanezen voelen zich meer verbonden met Italië dan met de Balkan.

Ambassade Albanië

De Nederlandse ambassade in Tirana ondersteunt, adviseert en verbindt Nederlandse bedrijven die zaken (willen) doen in Albanië. Ook informeert de ambassade bedrijven over culturele en politieke wetenswaardigheden. De ambassade werkt samen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

Ze spreken bijna allemaal Italiaans. Dat het land een boost heeft gekregen dankzij *Wie is de Mol*, is helemaal verdiend. Albanië verdient een beter imago in Nederland."

Land in ontwikkeling

Albanië is van ver gekomen. Het heeft het juk van communisme en dictatuur in 1991 van zich af kunnen schudden, is sinds 2014 kandidaat-lid van de Europese Unie, maar is na decennia van ontwikkeling nog steeds een van de armste landen van Europa. "Er is geen land in Europa dat zo zwaar te

Adviezen van de ambassadeur

- Bereid je goed voor, check rvo.nl
- Verdiep je in de Albanese historie, cultuur en gewoonten
- Investeer tijd om een goede vertrouwensband op te bouwen
- Stel je bescheiden op, luister, heb geduld, neem de tijd
- Albanese zijn zelf ook direct (net als Nederlanders), maar hou het wel netjes
- Engels is de zakelijke voertaal, Italiaans is handig, net als een paar woordjes Albanees
- Dresscode: business casual, stijlvol, stropdas zie je nauwelijks

Veiligheid

Een van de vooroordelen waar Albanië mee worstelt, is het maffia-vraagstuk. "Georganiseerde misdaad is een wereldwijd probleem, daar maakt Albanië, net als Nederland en andere landen, deel van uit," aldus ambassadeur Vos. "De Nederlandse bezoeker en toerist merkt daar in Albanië helemaal niks van. De dagelijkse veiligheid is hier geweldig. Maar helaas komt ook hier corruptie in de zakenwereld voor. Ondernemers kunnen bij dit soort problemen contact met de ambassade opnemen."

lijden heeft gehad onder de communistische dictatuur. Vijfenvierzig jaar stalinisme van de zwaarste soort", vertelt Vos. "Niet zo verwonderlijk dus dat het nog steeds een land in ontwikkeling is."

"Albanië heeft zelf geen hulpbronnen en is grotendeels afhankelijk van landbouw, veeteelt en toerisme, wat de grootste inkomstenbron is. Nederland is één van de grootste investeerders in het land, deels in de toeristische sector maar ook vanuit het MKB is

meer en meer belangstelling. Zo zijn er Nederlandse wijnboeren en architecten actief in Albanië." Albanese hebben respect voor de Nederlandse ondernemingslust en handelsgeest: 'Nederlanders kunnen zelfs uit water geld maken' wordt wel eens gezegd.

Van oma met koe naar zuivelstrategie
In oktober 2023 staat er een handelsmissie voor de agrarische zuivelsector gepland. "Deze sector is in Albanië nog kleinschalig. Je ziet nog regelmatig een oma met haar koe lopen. Dat

Albanezen zijn direct, maar ook beleefd

Albanië is in opkomst als zakenbestemming

is leuk voor de toerist, maar voor de inkomsten van het land schiet dat natuurlijk niet op. Vanuit Nederland gaan we kijken of we kunnen samenwerken aan een zuivelstrategie ten behoeve van schaalvergroting in die sector. Er is nog genoeg te doen en te bereiken in dit land, maar het is tegelijkertijd een lastig thema, aangezien menig Albanees nog met een trauma uit het communistische tijdperk zit."

Kolchozen (collectieve boerderijen) werden in Albanië gezien als diefstal van land en werden geen succesvol model. Vos: "Je begrijpt dat termen als samenwerken, land samenvoegen en ruilverkaveling heel beladen zijn en zorgvuldig moeten worden ontwikkeld. Als Nederland delen we graag onze ervaringen." Wat het lidmaatschap van de Europese Unie betreft: twee jaar geleden is gestart met het

Ook voor congressen is ruimte.

toetredingsproces: "Alle toetredingsprocessen gaan langzaam. Na zeven jaar kandidaat lidmaatschap is nu de stap gezet voor het toetredingsproces. De EU helpt Albanië al wel, in de vorm van geld en expertise op diverse gebieden zoals infrastructuur, onderwijsvoorzieningen, administratieve processen en het verbeteren van de rechtsstaat".

'Een keurig pak stelt hier weinig voor'

Aan de buitenkant kun je vaak niet zien dat het een zakenman is, stelt Kevin Louwers. "Het gaat in Albanië vooral om je netwerk en wat je toe kunt voegen. Een duur pak stelt hier weinig voor." De 33-jarige uit de regio Eindhoven woont en werkt nu anderhalf jaar in Albanië als Nederlands-talige klantenmanager bij tandartskliniek Class Dent in badplaats Dürres. Zijn belangrijkste taak: het online werven van klanten in Nederland en België en het organiseren van 'tandartsreizen' voor uitgebreide gebitsrenovaties. Italiaanse klanten - die tot nu toe de belangrijkste klandizie vormen in de moderne kliniek - weten de weg al jaren te vinden. "Een

grote gebitsrenovatie kost in Albanië, vergeleken met Nederland, ongeveer een derde. En sommige klanten zijn tien- of twintigduizend euro goedkoper uit."

"Het grootste probleem waar wij tegenaan lopen, is dat nog vaak gedacht wordt dat we hier geen kwaliteit kunnen leveren en dat het land onveilig is. Ik kan uit eigen ervaring vertellen dat Albanië één van de veiligste landen van Europa is. De mensen zijn gastvrij en er is eigenlijk nooit mot of gedoe in het openbaar. Dat komt mede omdat ze hier niet overmatig alcohol drinken. Het leven in Albanië is op bepaalde vlakken nog een beetje ouderwets, mensen leven in harmonie

met elkaar en bemoeien zich met hun eigen zaken. Een gebrek aan vertrouwen, dat vaak gebaseerd is op een vooroordeel, kan daarvoor kwetsend zijn en een vruchtbare samenwerking in de weg staan."

Dat is jammer, aldus Louwers. "Je kunt hier onbegrensd zakendoen wanneer je iets unieks toevoegt dat ze kunnen gebruiken. Je hebt meer vrijheid en minder bureaucratie, zolang de resultaten spreken. Vaak 'deal' je op basis van een handdruk en komen er amper formulieren of contracten aan te pas. Zorg er wel voor dat je met een betrouwbare partner in zee gaat. Veel mensen willen snel geld verdienen en

Kevin Louwers.

hebben niet het geduld om echt iets goeds te bouwen. Er zitten altijd cowboys tussen."

De luchthaven van Tirana.

‘Koffiedrinken’ = zakendoen

Nederlanders die in Albanië zaken willen gaan doen, zullen de kunst van het koffiedrinken moeten leren. “Persoonlijke relaties aangaan en onderhouden zijn belangrijk, maar dan wel op de Italiaanse manier”, legt Vos uit. “Als je zakelijke gesprekspartner wil gaan koffiedrinken, dan bedoelt hij dat er zaken worden gedaan. En dat gebeurt heel vaak in een café of restaurant, daarvan zijn er hier genoeg. In Tirana struikel je over de horecagelegenheden. Toeristen, locals en zakenmensen zitten vaak gewoon door elkaar.”

Wat ook opvalt aan de Albanese manier van zakendoen: ze zijn van het ‘doen’. Dat merkte de Dutch Cycling Embassy (DCE), die landen en regio’s advies geeft over fietspaden. Er werd een paar jaar geleden een plan voor een fietspadennet ontwikkeld voor Albanië. Toen de mensen van DCE vorig jaar terugkwamen, vielen ze steil achterover: het hele plan was al uitgevoerd. Vos: “Typisch Albanees: ze zijn enorm doenerig en leergierig. Het ongeduld en de drive om plannen

uit te voeren is immens. Begrijpelijk, want dit land wil zich zo snel mogelijk verder ontwikkelen na al die decennia van armoede en onderdrukking. Daar werken ze iedere dag aan. Het gaat er hier dan ook minder bureaucratisch aan toe en ingewikkelde regelgeving is er nog niet.”

‘Land van neven’

Met zo’n drie miljoen inwoners (waarvan de helft in de hoofdstad Tirana) en een oppervlakte van ongeveer driekwart Nederland is Albanië niet echt een dichtbevolkt land. Hoewel het grootste deel van de bevolking moslim is, is het een godsdienstig tolerant land. Het wordt wel het ‘land van neven’ genoemd. “Bijna iedereen is op de een of andere manier familie van elkaar”, legt Vos uit. “Albanezen zijn echte familiemensen. Vaak hebben ze roots op het platteland en daar zijn ze trots op. De regionale worteling is enorm belangrijk, zelfs al wonen ze er al generaties niet meer. Ook wat familietradities betreft gaat het er in Albanië vaak Italiaans aan toe.” ■

Het land is volop in ontwikkeling

In het artikel worden termen als ‘Albanezen’ en ‘Nederlanders’ in algemene zin gebruikt, niet om te generaliseren, maar om een en ander te verduidelijken. Overal waar hij/hem staat, kan ook zij/haar gelezen worden.